

RESEARCH ARTICLE

Güntekin's Novel "The Green Night" In The Uzbek Language

Khayrulla Khamidov

Professor, DSc. Tashkent State University of Oriental Studies Tashkent, Uzbekistan

VOLUME: Special Issue 2026

PAGE: 140-144

Copyright © 2026 European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies, this is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 4.0 International License. Licensed under Creative Commons License a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Abstract

This article discusses the novel "Green Night" by the renowned Turkish writer Rashod Nuri Güntekin and its translation into Uzbek, and also offers some recommendations regarding Uzbek translation.

KEY WORDS

Novel, "Green Night," literary translation, translation of proverbs and phraseological units.

INTRODUCTION

Rashod Nuri Güntekinning 1928 yilda nashr etilgan "Yashil kecha" romanida XX asrning 20-yillarida faoliyat ko'rsatgan taraqqiy-parvar ziyoliylar hayoti aks ettirilgan. Roman o'sha davrda Turkiya-da amalga oshirila boshlangan inqilobiy islohotlar bilan jaholat, eskilik sarqitlari o'rtasidagi kurash haqidagi hujjatli asarni eslatadi.

Nima uchun asar "Yeşil Gece" ("Yashil kecha") deb nomlangan?

Roman nomi ramziy ma'noga ega va u asarning asosiy mavzusi bilan chambarchas bog'liq. Gap shundaki, asar nomi tarkibidagi "ya-shil" so'zi, rang – islom dini ramzi bo'lsa (masalan, asarda maqbaralar va masjidlar yashil chiroqlar bilan yoritilganligi tez-tez tilga olinadi), "kecha" so'zi – zulmat, jaholat va qoloqlikni ramziy ifodalaydi.

Rashod Nuri ushbu romani orqali "Tariqatlar hanuz yashamoqda, inqilobiy islohotlar Onadoluda to'liq o'rnashib bo'lmadi, biz idealist o'qituvchilar va ziyolilarga muhtojmiz" deb xitob qilganga o'xshaydi. Shu sababli asar o'z davrining eng jiddiy, eng ideologik romani sifatida e'tirof etib kelinmoqda. "Yashil kecha" romani mavzusi va g'oya-siga ko'ra Reşat Nurining "Choliqushi" asarida aks etgan roman-tizmdan ancha uzoq, rasmiy ideologiyaga esa ancha yaqin turadi. Tadqiqotchilar ushbu asarni

obrazliq qilib "ma'rifat ma'nifesti" deyishadi.

Turkiya Respublikasi tashkil etilganidan keyin ilk yillarda amalga oshirilgan inqilobiy islohotlarning Onadoluda qiyinchiliklar bilan amalga oshirilganligi, sekulyarizm va jaholat, qoloqlik orasidagi to'qnashuvlar, boshqacha aytganda, sekulyarizm va qoloqlik, ziyo-lilik-johillik orasidagi ziddiyat-to'qnashuvlar, ayol huquqlari va qiz bolalarning ta'lim olishi, tariqatlar va din peshvolarining jamiyatni tazyiq ostida tutishi, Onadoludagi respublika inqiloblari qanchalik qiyin kechishi bilan bog'liq voqealar asarning asosiy mavzularini tashkil etadi. Dinni suiiste'mol qilish orqali jamiyatni zulmatga tortuvchi kuchlarga qarshi kurash uning asosiy g'oyasi hisoblanadi.

Romanning bosh qahramoni idealist, boshlang'ich maktab o'qituvchisi, madrasa ta'limini olgan Shahin (Ali Shahin) afandi bo'lib, u Turkiya Respublikasining dastlabki yillarida poytaxtdan ancha uzoq, qoloq bir Onadolu (Ege mintaqasi)da joylashgan Sariova qasabasi (shaharcha)siga ishga yuboriladi.

Ali Shahin qasabaga kelgach, u yerda dinning siyosiy va shaxsiy manfaatlari uchun buzib qo'llanilayotganini ko'rib, o'qituvchilar maktabiga o'tadi. "Ali Shahin zamonaviy ta'lim tarafdori sifatida u yerdagi "qoloq kishilar ongidagi

eskilik sarqitlarini sidirib tashlab, mak-tab o'quvchilarini yangi, ilg'or, zamonaviy hayotga yetaklash uchun kurash boshlaydi, o'z atrofidagi xalqparvar ki-shi-lar bilan bir-ga-likda mansabparastlar, johil kishilar va dindorlar qar-shiligini sin-di-rishga erishadi" – deyiladi roman tarjimasining an-no-tatsiyasida .

Ali Şahin – ma'rifatparvar, sekulyar , respublikachi muallim obrazidir. U shaharchaga kelishi bilan qiz bolalarning maktabga bor-mas-ligini, madrasalarning hali ham kuchli ekanligini, shayx-lar xalqqa zulm qilayotganini ko'radi. Xususan, shahar-cha-dagi eng qudratli tariqati – Yashil sallalilar (romanga nom qilib qo'yilgan "Ya-shil Kecha" tariqati) ham iqtisodiy, ham ma'naviy ji-hat-dan xalqni o'z nazorati ostida ushlab tu-ra-di. Shayx Ilyos afandi va uning odamlari Ali Şahinni respublikaning "ko-fir" muallimi deb bilishadi va unga qarshi shafqatsiz ku-rash boshlaydilar.

Ali Şahin qat'iyat bilan ishlaydi, shaharchaning ilg'or kishilarini (shi-fokor, dorixonachi, bir necha ziyoli) yoniga olib, bir jabha tu-za-di. U qizlarni o'qitish, savodsiz avom xalqning ko'zini ochish va tari-qat mansublarining soxta karomatlarini fosh qilish uchun omonsiz ku-rash olib boradi. Shaharcha "Yashil sallalilar" degan tariqat (Yeşil Gece) shayxlarining qo'li ostidagi zulmatga botgan, xalqi johil, qiz bolalar maktabga bormaydigan, atrofda xurofot hukmron bo'lgan bir makondir. Tariqat mansublari u yerda tuhmat, tahdid va za-har-lash kabi yo'llar bi-lan Ali Shahinga qarshi turadilar. Ular mual-lim-ning xotini Shuk-ron-ni zaharlaydilar.

Asarning oxirida Ali Shahin tariqatni yen-gib, shaharchada mak-tab va xalq uyini ochishga muvaffaq bo'ladi. U yangi vazifaga ta-yin-la-na-di, ammo unga g'alaba qimmatga tushadi, chunki dindorlar juda kuch-li edi. Shayx Ilyos va uning odam-la-ri tuh-mat, tahdid va boshqa tur-li yo'llarga murojaat qi-la-di-lar. Ali Şahinni qo'llab quvvatlovchisi – yosh va chiroyli xotini Shuk-ron ham bu kurashning qurboni bo'ladi. Bu voqea Ali Şahinni larzaga soladi, lekin u baribir taslim bo'lmaydi.

Romanning eng ta'sirli syujetlaridan biri – tariqat tomonidan har yili uyushtiriladigan "Yeşil Gece" marosimi edi. O'sha kecha shayx-lar sox-ta karomatlar namoyish etib, xalqni gipnoz qilishadi, ayol-erkak qorishiq ibodatlar o'tkaziladi. Ali Şahin bu marosimga bostirib kirib, ularning haqiqiy yuzini ochib tashlaydi. Oxir-oqibat Ali Şahin shaharchadagi qarshilikni si-n-diradi, tariqatni yakson qiladi, maktab va xalq ta'limi uyini ochadi. Ammo g'alaba unga qimmatga tushadi: sevimli

xotini Shukronni yo'-qotadi, o'zi ham yaralanadi. Roman uning baribir yen-gilmasligi va boshqa vazifaga tayinlanishi bilan yakunlanadi. Ali Şahin Respublikaning idealist o'qituvchi tipining ramzi bo'lib qoladi.

* * *

"Yeşil Gece" ("Yashil kecha") romani taniqli tarjimon Mirvali A'zam tomonidan o'zbek tiliga tarjima qilinib, 1977 yil Tosh-kentda chop etilgan . O'zbekcha tarjima matnining roman asliylati bilan yon-ma-yon qo'yilib boshlangan tahlillar asarning ona tilimizga ishonchli tarjima qilingani haqida ilk tasavvurni uyg'otadi. Albatta, roman tarjimasini har tomonlama baholash, asli-yat uslubining tar-ji-mada to'liq saqlangani va tarjimaning badiiy sa-vi-yasi haqida isho-n-chli ilmiy xulosa chiqarish uchun alohida ilmiy tad-qiqotni amalga oshi-rish kerak bo'ladi. Ana shu tadqiqot uchun de-bocha mohiyatiga ega bo'lgan ushbu maqolada esa "Yashil kecha" ro-ma-ni va uning tar-ji-ma-sidan hech qanday maxsus tanlovsiz, duch kel-gan sahifadan bir ne-cha parcha olib, ularni tarjimashunoslikning turli nuqtayi nazar-la-ridan tahlil qilishga harakat qilamiz.

"Kim var orada? diye bağırdı.

Titrek bir el, kapının kenarına iki defa tereddütle vurdu ve içeriye eski re-dingotlu, sarı meşin potinli, mavi atlas gömlekle yirmi beş, otuz yaş-la-rın-da zayıf bir adam girdi. Hafif çiçekbozuğu bir yüzü, ince, kara bir sakalı vardı. Kapanmış bir sıracaya yarısı boynunu hafifçe sağa çar-pıt-mıştı. Re-din-gotunun gevşemiş düğmesini ilikleyip fesini düzelttikten son-ra yerden te-menna etti; kapının yanında durdu" [YG, 2].

Parcha o'zbek tiliga quyidagicha o'girilgan:

"U yerda kim bor? – deya baqirdi.

Titroq bir qo'l eshikning chetini ikki da'fa taraddud-la taqillatdi va ich-ri-kariga eski kamzulli, sariq charm botinkali, moviy atlas ko'ylakli yi-gir-ma besh, o'ttiz yoshlar chamasidagi zaif bir odam kirdi. Bilinar-bi-lin-mas cho'tir yuzli bu kimsaning ingichka qora soqoli bor edi. Uzoq da-vom etgan shirincha yarasi bo'ynini xiyol-xiyol o'ng tarafga burib qo'y-gan edi. U kamzulining yechilib ketgan tugmasini qadab fesini tuzat-gan-dan keyin turgan joyidan tamanno etdi; eshikning yoniga o'tdi [YaK,4].

Turkcha matn parchasidagi "kapının kenarına iki defa tered-düt-le vurdu" sodda gapi "eshikning chetini ikki da'fa

taraddud-la taqil-lat-di" shaklida tushunarli, ravon tarjima qilingan. Chunki turk ti-li-da-gi "tereddüt" so'zi "ikkilanish, shubhalanish, dovdirab ozini yo'-qo'-tish" ma'nolarini ifodalaydi. O'zbek tilining izohli lug'atida ham "Ta-raddud" so'ziga shunga o'xshash izoh berilgan: "biror qarorga ke-lolmay turish, ikkilanish; qat'iyatsizlik va shunday holatda su-ril-gan o'y, fikr-xayol, tashvish, mulohaza, biror ishni, maqsadni amal-ga oshirish uchun ko'riladigan tayyorgarlik" (Imtihon taraddudi. Sa-rfar taraddudi kabi). Shunga qaramay, tarjima matnida nimadir xi-ralashganday. Agar gap "Kimdir titragan qo'li bilan qat'iyatsizlik-la eshikni ikki marta taqillatdi" deb berilsa jumla yanada tiniq-lash-gan bo'lar edi.

Asliyatdagi "mavi atlas gömlekli yirmi beş, otuz yaşlarında zayıf bir adam" murakkab birikmasi ham "moviy atlas ko'ylakli yigirma besh, o'ttiz yoshlar chamasidagi zaif bir odam" deb tarjima qilingan. Turk-cha birikma tarkibidagi "atlas" so'zini "ipak" deb bergan ma'-qul edi. Chunki, ushbu so'z turkchada hech kimning e'tiborini tort-may-di, biroq o'zbeklarda erkak kishining "atlas ko'ylak" kiyishi oda-tiy hol emas. Yoki turkcha "zayıf bir adam" birikmasi ham so'z-ma-so'z "zaif bir odam" ag'darib qo'yilgan. Holbuki, turk tilida "za-yif" so'zi "ozg'in" ma'nosida qo'llaniladi (ozg'in bir kishi). Bu yerda tar-jimon "soxta ekvivalent"ga duch kelgan.

Turk tilida "ince, kara sakal" deganda, "echki soqol", "taka so-qol" tushuniladi va uni "ingichka soqol" deb o'g'irish unchalik ma'qul ko'-rinmaydi. Yoki "Kapanmış bir sıraca yarası" degani ancha ilgari chi-qib, keyin "bitgan yara"dir. Uni tarjimon "Uzoq davom etgan shi-rin-cha yarasi" deb noto'g'ri o'g'irgan.

Shuningdek, turkcha "yerden temenna etti" birikmasining ma'nosi "bir kishiga yuqori darajada hurmat ko'rsatib, unga ta'zim bajo keltirish" demakdir. Bu yerda insonga xos sharqona kamtarlik biroz mubolag'a (giperbola) bilan ishlatilgan. Tarjimon ushbu fe'l shaklini "tamanno etdi" deb o'g'irgan va sahifa ostida "tamanno et-moq – salomlashishning bir turi. Ayrim sharq mamlakatlarida sa-lom-lashganda qo'l labga, keyin peshanaga tekkizib qo'yiladi" tar-zi-da izoh ham bergan. Holbuki uni soddagina qilib "egilib ta'zim bajo kel-tirdi" tarzida berish mumkin edi. Chunki, o'zbek tilida "ta-man-no" so'zi "noz-ishva, karashma, noz-karashmali harakat" ma'-no-sida qo'llaniladi (O'TIL, 3-jild).

Yuqoridagi tahlil natijasidan kelib chiqqan holda romandan kel-tirilgan parchani ona tilimizda quyidagicha talqin qilish

maq-sad-ga muvofiq bo'ladi:

"Kim bor u yerda? – deb baqirdi.

Kimdir titragan qo'li bilan qat'i-yat-siz-lik-la eshikni ikki marta ta-qil-lat-di. Ichkariga eski kamzulli, sariq charm bo-tinkali, havorang ipak ko'y-lakkiygan yigirma besh, o'ttiz yoshlardagi oz-g'in bir odam kirdi. Suv-chechagining bilinar-bilinmas izi qolgan echki so-qolli bu odamning bo'y-ni yuzidagi shirincha yarasi asorati bo'lsa kerak xi-yol o'ng tomonga tor-tilib qolgan edi. U kamzulining osilib qolgan tug-ma-sini qadab fesini tu-zatgancha turgan joyida yerga egilib ta'zim bajo kel-tirgach, eshik-ning yonida turdi.

Romanda muqaddas joyga ketgan yong'in o'chirilgandan keyin aho-ri-li oh-voh solib, yig'lab orqasiga qaytgan syujetda shunday bir par-cha berilgan: "Kekimi Baba" türbesi bir nevi enbiya ta-ri-hi mü-ze-si-ydi. Ora-da ko-ca-man bir kemik vardı ki, Yunus Peygamberi yu-tan ba-lığa, bir sopa var-di ki Hazret-i Musa'ya ait olduğu söylenirdi. Yi-ne ora-da Hazret-i Nuh'un gemisinden kopmuş bir tahta parçasıyla Eyüp Pey-gamberin fu-karalığı zamanında üstünde yattığı kerevet görü-lü-yor-du [YaK,140].

Parcha M.A'zam tomonidan quyidagicha tarjima qi-lingan: "Ka-lo-ri-mi Bo-bo" maqbarasi bir navi avliyolar tarixi muzeyi edi. Bu yerda kat-ta-kon bir suyak bor ediki, Yunus payg'ambarni yutgan ba-liq-qa te-gish-li; bir hassa bor ediki, Hazrati Musoga tegishli, deb aytilardi. Ya-na u yerda Haz-rati Nuhning kemasidan chatnab ketgan bir taxta par-cho-chasi bilan Ayyub payg'ambarning fuqaroligi zamonida yotib yur-gan karavotini ham ko'rish mumkin edi [YaK,160].

Tarjima ishonchli, payg'ambarlarning ismlari to'g'ri berilgan. Fa-qat "Kekimi Baba Türbesi" birikmasi ("Duduq Bobo türbesi") ni-ma-gadir "Kalo-ri-mi Bo-bo" maqbarasi" deb berilgan. Uni "Kekeme Bo-bo türbesi" deb, yoki turkcha jumladagi "bir nevi" birikmasini "qay-si-dir ma'noda", "ma'lum ma'noda" deb o'g'irish mumkin edi. Biroq tar-jimon uni so'zma-so'z "bir navi" deb berib qo'yaqolgan. O'zbek ti-lidagi "Bir nav(i)" so'zining ma'nosi: 1) yaxshi ham emas, yomon ham emas, o'rtamiyona. 2) durust, tuzuk, yaxshi" [O'TIL].

Shundan kelib chiqilsa, parchani quyidagicha o'g'irish maqsad-ga muvofiq edi: "Kekeme Bo-bo" maqbarasi ma'lum ma'noda avliyo-yu anbi-yo-lar tarixi muzeyi edi. U yerda ulkan bir suyak bor ediki, uning Yunus pay-g'ambarni yutgan ba-liq-qa; bir tayoq bor ediki, Haz-rati Musoga tegishli ekani

naql qilinardi. Shuningdek, u yerda Hazrat Nuh kemasidan uchib tushgan bir taxta par-chasi va Ayyub pay-gambar yashagan davrda yot-gan yotog'ini ham ko'rish mumkin edi.

* * *

Badiiy asardagi maqol va iboralar-ning tarjimada be-rir-ishi ma-sa-lasi fan-ning dol-zarb mavzularidan hi-sob-la-na-di. In-son hayotining bar-cha sohalarini qam-rab olgan va adabiy tilning keng ifoda im-ko-ni-yat-larini namo-yon qiluvchi maqol va frazeologik birliklar ma'no xususiyatlari va murak-kab-lik-la-ri bilan tar-rij-i-ma-ni qiyinlashtiruvchi omillardan sa-nalib, ularning tarjima jarayonida ishonch-li ekviva-lent va muqo-bil-lar vo-si-tasida be-ril-masligi aslyatda muallif ifodala-gan fikrning tarjimada ang-la-shil-may qo-li-shi yoki no-to'g'ri tal-qin qi-li-ni-shiga olib keladi. Buni ro-man-dan olin-gan qu-yi-dagi parcha mi-so-li-da ko'rib chiqamiz:

"Çamura saplanır gibi saplandık kaldık... "Siçan giremediği de-li-ğ-e bir de kuyruğuna kabak bağlar" derler... Burada bir de evlenmek eşek-liğini yaptık... Çoluğa, çocuğa karıştık, bununla beraber doğ-ru-su-nu istersen buradan kaçmak için pek de o kadar fazla uğraşmadım. Ben, çok felâket görmüş bedbin bir adamım... Başka yerlerin ve başka in-san-ların Sariova ahalisinden daha şikâr matahlar olduğuna kâni de-ği-lim. Malûm ya eşek düğüne bile gitse ya su çeker, ya odun... Hâsılı, Sa-rıova ile başka yerler arasındaki fark, yol masrafına ve zahmetine de-ğ-ri-mezdi [YG,155]

Rashod Nuri asarni yozishda turk tilinin boy frazeologiya xazi-na-si-dan samarali foydalangan bo'lsa, tarjimon ham bunday birlik-lar-ning ishonchli muqobillarini topib o'rniga qo'yishga harakat qil-gan. Bu-ning yuqoridagi parchada ajratib ko'rsatilgan maqol va ibo-ra-lar tar-jimasi misolida ko'rishimiz mumkin: "Loyga botib qolgan-day, bo-tib qoldik... "Sichqon sig'mas iniga, g'alvir bog'lar du-mi-ga", de-gan-la-ridek, shuncha qilsam ham chiqolmadik... Bu orada deng, ahmoqlik qi-lib, uylanib ham qo'ydik... Bola-chaqali bo'lib qol-dik. Keyinroq bo-rib, to'g'risini aytsam, bu yerdan ketishni ista-ma-dim ham, harakat qil-ma-dim ham... Innaykeyin, men ko'p falokatlarini ko'r-gan badbin bir odam-man... Boshqa yerlarning va boshqa inson-lar-ning Sariova aho-li-si-dan ko'ra yaxshi o'lja topib hayot ke-chi-ri-shi-ga ishonchim komil emas. Ma'lumki, agar eshak to'yga borib qol-gu-day bo'lsa, yo suv tashiydi, yo o'tin... Qisqasi, Sariova bilan bosh-qa yerlar orasidagi farq,

yo'l xara-ja-tiga va zahmatiga yetmasdi" [YaK,177].

Ko'rinib turganidek, kichik bir aslyat parchasida adib ikki ma-qol va bir necha frazeologizm qo'llangan:

1. "Siçan giremediği de-li-ğ-e bir de kuyruğuna kabak bağlar" ma-qo-li ona tilimizdagi "Sich-qon sig-mas iniga, g'alvir bog'lar du-mi-ga" mu-qobili vositasida to'g'ri va ishonch-li tarjima qilingan.

2. "Eşek düğüne bile gitse, ya su çeker, ya odun..." maqoli o'zbek ti-li-da ekvivalenti bo'lmagani bois "eshak to'yga borib qolguday bo'lsa, yo suv tashiydi, yo o'tin..." tarzida so'zma-so'z o'girilgan bo'lsa-da ush-bu usul o'zini to'liq oqlagan, deyish mumkin .

Parchadagi frazeologizmlarga kelinsa, ulardan birinchisi "eşek-lik yap-mak" iborasi bo'lib, u o'zbekcha matnda "ahmoqlik qi-lmoq" er-kin birikmasi orqali, "ço-luğa, çocuğa karışmak" birikmasi "bola-cha-qali bo-rib qol-moq" shak-lida berilgan va uni shartli ravishda tak-ro-riy fra-ze-ologik bir-lik (dublyat frazeologizm) deyish mumkin, chun-ki bu yer-da ibo-ra ikki yaqin ma'noli so'zning takrorlanishi or-qali hosil bo'lgan (bo-la + chaqa ≈ bola).

Aslyat jumlasida kelgan "Şikar matah" (şikâr-ı matâh – xalq ti-li-da şikar matah shaklida ham uchraydi) iborasi "orzu qilingan ma-toh", ya'ni mukammal narsa", "zo'r o'lja" ma'nosiga ega. Hozirgi turk tilida og'zaki nutqda ushbu ibora eskirgan hisoblanib, uning o'r-niga "Şahane!", "Harika!", "Süper!" so'zlari qo'llaniladi. O'zbek ti-li-da esa "zo'r narsa!", "ajoyib!", "...dan afzal" so'zlari ishlatiladi. Shu nuq-tayi nazardan, tarjimada iboraning manosi qisman anlashilib tur-gan bo'lsa-da, u ishtirok etgan "Başka yerlerin ve başka in-san-la-rın Sariova ahalisinden daha şikâr matahlar olduğuna kâni de-ği-lim" jumlası "Boshqa yerlarning va boshqa insonlarning Sariova aho-li-si-dan ko'ra yaxshi o'lja topib hayot kechirishiga ishonchim komil emas" tarzida sal bo'rttirib (bu yerda "yaxshi o'lja topib hayot ke-chi-ri-sh" – birikmasi ortiqcha) talqin qilingan. Uni "Boshqa yerlar va bosh-qa odamlarning Sariova aho-li-si-dan afzal ekanliklariga ishon-may-man" shaklida o'girish maqsadga muvofiq edi.

Parchaning oxirgi "Hâsılı, Sa-rıova ile başka yerler arasındaki fark, yol masrafına ve zahmetine de-ğ-ri-mezdi" jumlası ham bir qa-rash-da isho-nar-li, ravon tuyiladi (Qisqasi, Sariova bilan boshqa yerlar ora-sidagi farq, yo'l xara-ja-tiga va zahmatiga yetmasdi"), biroq sinchiklab qaralsa bir-gina

soʻzning notoʻgʻri talqini butun boshli jumlaning umumiy mazmuniga soya solib turibdi: bu – “değ-ı-mezdi” – “arzimasdi” soʻzidir. Uni quyidagicha oʻgʻirish maqsadga muvofiq edi: “Xullas kalom, Sari-o-va bilan boshqa yerlar orasidagi farq, yoʻl azobi va qilingan xara-ja-t-lar-ga arzimas edi”.

Umuman olganda, roman alohida olinib, uning tarjimasi haqida keng miqyosda monografik tadqiqot olib borishga arziydi. Bir ma-ʻqo-la doirasida esa asar va tarjimasi xususida bir yoqlama mulohaza bil-dirish mumkin. Demak asar yuzasidan adabiyotshunoslik va uning oʻgʻirmasi ustida tarjimashunoslik tadqiqoti olib borish dol-ʻzarb hisoblanadi. Zero, butun adabiy faoliyati, salohiyati, sanʼatini fi-dokor, millatsevar turk muallimlari (Farida muallima – “Cho-li-qu-shi”, Ali Shohin afandi – “Yashil kecha” va boshqa romanlar qah-ra-mon-lari)ning ogʻir, masʼuliyatli va ayni zamonda oʻta yuksak, ibratli va sharafli mehnatlarini ulugʻlashga bagʻishlagan atoqli turk adibi Rashod Nuri Guntekin asarlarini asliyatda oʻrganish va ularning ona tilimizda nashr etilgan oʻgʻirmalarini bugungi tarjimashunoslik-ning turli nuqtayi nazarlaridan ilmiy tadqiq etish turkshunoslik va ama-liyotdan ancha orqada qolib kelayotgan tarjima nazariyasi va tan-qidi sohasini yanada rivojlantirish yoʻlida boshlaganimiz xayrli ish-lardan biri boʻladi, deb umid qilamiz.

REFERENCES

- [TFM] – Ҳамидов Х.Турк фразеологияси масалалари. / Моно-гра-фия. – Тошкент: “Bayoz”, 2019. – 160 б.
- [YG] – Güntekin R.N. Yeşil Gece. Roman.
- [YaK] – Гунтекин Р.Т. Яшил кеча. Роман. Туркчадан Мирвали Аъза-мов тарж. – Тошкент: Адабиёт ва санъат нашриёти, 1977 (C) – 248 б.
- [Ç] – Güntekin R.N. Çalığışu. Roman.
- [TS] – Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, 9. Baskı. 1.-2.C. – Ankara: 1998.
- [BÖTS] – Büyük Özbekçe-Türkçe Sözlük, Yayınevi. – Ankara: 2025.